

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Η διδασκαλία των Λατινικών στο Λύκειο (α')

29-30 Νοεμβρίου 2018

Η φιλοσοφία των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων (ΝΑΠ) για το μάθημα των Λατινικών

**Σπυρίδων Τζούνακας,
Αναπληρωτής Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας στο
Πανεπιστήμιο Κύπρου**

Έξι άξονες διδασκαλίας των κειμένων:

- 1. Ορθή ανάγνωση (έμφαση στον ορθό τονισμό)**
- 2. Ανάπτυξη μεταφραστικών δεξιοτήτων**
- 3. Συσχετισμός του κειμένου με τον δημιουργό του, το ιστορικό πλαίσιο και το συγκείμενό του**
- 4. Προσέγγιση του ιδεολογικού πλούτου (κεντρικών ιδεών) του ρωμαϊκού κόσμου**
- 5. Αξιοποίηση λατινικού λεξιλογίου**
- 6. Κατοχή γραμματικών και συντακτικών φαινομένων**

Νέοι άξονες – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΝΑΠ:

**Να αξιοποιηθούν:
Εισαγωγή Βιβλίου Β΄ Λυκείου και
Εισαγωγές στα κείμενα**

3. Συσχετισμός του κειμένου με τον δημιουργό του, το ιστορικό πλαίσιο και το συγκεκριμένο του

Στον άξονα αυτό αναμένεται ερμηνευτική απόδοση του κειμένου με

- Αναφορά στον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα**
- Σύνδεση του δημιουργού στον οποίο ανάγεται το κείμενο με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής του**

π.χ.
Μάθημα 10 (Lectio decima): Η προφητεία του Δία

Οι μαθητές :

- 1. να συνειδητοποιήσουν τον ιδρυτικό μύθο της Ρώμης και τη σημασία της αντίληψης ότι η εξουσία και το μεγαλείο της Ρώμης ήταν στοιχεία προαποφασισμένα από το πεπρωμένο και τους Θεούς**
- 2. να κατανοήσουν τον θρύλο περί «αιωνίας πόλης» και την επεκτατική πολιτική των Ρωμαίων**
- 3. να γνωρίσουν την ηθική και πολιτιστική δράση των Ρωμαίων στο πλαίσιο των κατακτήσεών τους**
- 4. να έρθουν σε επαφή με τη ρωμαϊκή – ιδιαίτερα την αυγούστεια – προπαγάνδα**
- 5. να ενημερωθούν για την αντίληψη περί της αποθεώσεως των Ρωμαίων αυτοκρατόρων μετά θάνατον, για την προσπάθεια ιστορικών ηγετών να συνδεθούν με σημαντικές μυθολογικές μορφές, για τη λογοτεχνική πραγμάτευση ενός μύθου προς εξυπηρέτηση πολιτικών σκοπιμοτήτων**

4. Προσέγγιση του ιδεολογικού πλούτου (κεντρικών ιδεών) του ρωμαϊκού κόσμου

Σε σχέση με τον άξονα αυτό, αναμένεται οι μαθητές να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται, μέσα από τα κείμενα, τον ιδεολογικό πλούτο της ρωμαϊκής κοινωνίας επισημαίνοντας αξίες των Ρωμαίων.

Γενικά:

1. προβολή του σημαντικού ρόλου της λατινικής λογοτεχνίας στην ηθική, πνευματική και ψυχική καλλιέργεια του ατόμου,
2. κατανόηση των αξιών του ελληνορωμαϊκού κόσμου και της συμβολής του στη διαμόρφωση του νεότερου ευρωπαϊκού πολιτισμού

Να γνωρίσουν το περίφημο *mos maiorum*, τη νοσταλγία, δηλαδή, μιας παλιάς περιόδου ηθικής τελειότητας, που, μαζί με την ηθική διάπλαση του ατόμου, αποτελούσε κύριο **ζητούμενο στη λατινική λογοτεχνία.**

Βλ. τα παραδείγματα (*exempla*) είτε προς μίμηση είτε προς αποφυγή, που στόχο έχουν την ηθική διαπαιδαγώγηση (προβάλλονταν ακόμα και από την ιστοριογραφία, βλ. Τίτο Λίβιο)

Αρετές που προβάλλονται στα μαθήματα:

αγάπη για την πατρίδα, προσήλωση στους νόμους και υπακοή στις εντολές των ανωτέρων, ολιγάρκεια (*frugalitas*), έπαινος της φτώχειας (*laus paupertatis*) και περιφρόνηση του πλούτου (*contemptio divitiarum*), αρετή (*virtus*), ευσέβεια (*pietas*), πίστη (*fides*), ακεραιότητα (*integritas*), κύρος (*auctoritas*), αξιοπρέπεια (*dignitas*), πειθαρχία (*disciplina*), καρτερία (*constantia*), μέτρο (*moderatio*), δικαιοσύνη (*iustitia*), σοφία (*sapientia*), ανθρωπιά (*humanitas*), επιεικεία (*clementia*), μεγαλείο ψυχής (*magnitudo animi*), αιδώς (*pudicitia*) κτλ

Τέλος:

Συνδυασμός του ρωμαϊκού ιδεολογικού και αξιακού συστήματος με το αξιακό περιεχόμενο της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών:

imitatio και aemulatio

Βλ.: Οράτιος: *Graecia capta ferum victorem cepit et artis / intulit agresti Latio*

(= η κατακτημένη Ελλάδα κατέκτησε τον άγριο νικητή της και εισήγαγε τις τέχνες στο αγροτικό Λάτιο)

(εξιχνίαση σχέσεων αιτιότητας και εξέλιξης στην ιστορία των ιδεών από την Αρχαία Ελλάδα στη Ρώμη και στη συνέχεια στον δυτικό κόσμο, τον οποίο επηρέασαν καταλυτικά)

5. Αξιοποίηση λατινικού λεξιλογίου

Να αξιοποιηθεί το λεξιλόγιο, ώστε οι μαθητές να αντιληφθούν τις επιβιώσεις και επιδράσεις της λατινικής στις νεότερες γλώσσες, αλλά και τις επιρροές της ίδιας της λατινικής από την αρχαία ελληνική.

Η ενίσχυση συνεκτικών στοιχείων και κοινών τόπων στη γλώσσα συμβάλλει στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Δίνεται σημασία στη διερεύνηση:

- της ετυμολογικής συγγένειας μεταξύ λέξεων της λατινικής και λέξεων των σύγχρονων ευρωπαϊκών γλωσσών
- της συγγένειας της λατινικής με την αρχαία ελληνική λόγω κοινής καταγωγής μέσω της ινδοευρωπαϊκής οικογένειας
- της άμεσης επίδρασης της αρχαίας ελληνικής στη λατινική
- της επίδρασης της λατινικής στην ελληνική
- της συμβολής της λατινικής στην ορολογία επιστημών

**Για τη Φιλοσοφία των Νέων Αναλυτικών
Προγραμμάτων στα Λατινικά**

**βλ. αναλυτικότερα στην ιστοσελίδα του
μαθήματος.**